

Софија Милорадовић

Употреба падежних облика у говору Радимње и Параћинског Поморавља –
једно поређење

Probleme de filologie slavă XIV

Timișoara, 2006

89–98.

УПОТРЕБА ПАДЕЖНИХ ОБЛИКА У ГОВОРУ РАДИМЊЕ И ПАРАЋИНСКОГ ПОМОРАВЉА – ЈЕДНО ПОРЕЂЕЊЕ

Сажетак: Тежиште рада је на поређењу употребе падежних облика у двама косовско-ресавским говорима – у говору Радимње и у говору Параћинског Поморавља. Наводе се разлози успостављања аналитичког принципа, у великој мери присутног у деκлинацији оба наведена говора. Такође, на основу изведеног поређења, долази се до закључка да говор Параћинског Поморавља испољава већу радикалност у тежњи ка стварању једне аналитичке структуре и наводе се могући разлози за то.

Кључне речи: Радимња, Параћинско Поморавље, косовско-ресавски дијалекат, употреба падежних облика, аналитизам.

I

Срби у Румунији представљају једну од мањинских етнолингвистичких популација. Српску мањинску групацију у Румунији одликују специфичности историјско-политичког, социјално-економског, културолошког и етнографског карактера, о чему се овде неће посебно говорити. Српска мањина још увек чува мозаик сачињен од мноштва месних говора у оквиру штокавског наречја. Када је реч о српским говорима у Румунији, наша се дијалектологија може похвалити солидним познавањем ове проблематике.¹ Незаобилазан је допринос М. Томића, Србина из Румуније, агилног дијалектолога, ономастичара и лексикографа. Овде издвајам две његове монографије – о говору Свиничана (Томић 1984) и о говору Радимаца (Томић 1987), обе објављене у Српском дијалектолошком зборнику осамдесетих година прошлог века.

Дакако, утврђивање карактеристика које дефинишу фонетику, морфологију и синтаксу мањинских српских говора, па и српских говора у Румунији, пружа могућност за исцрпније опсервације и повлачење паралела са одговарајућом ситуацијом на матичним теренима. Узимајући у обзир да се по свим суштинским цртама ови

¹ Детаљније о овоме в. Милорадовић 2005: 303-304, 307.

коме припада и несловенски балкански сусед. Стога овде треба истаћи допринос који се историји језика, прецизније – историјској дијалектологији, може дати изучавајући питање синтаксичке индивидуалности (посебно са аспекта језичког аналитизма) појединих косовско-ресавских говора - оних “двоструко везаних”, а таква су оба представљена говора – сваки на свој начин. Њихови деклинациони системи, који на неки начин представљају “как бы различне ступени перехода к аналитизму” [Соболев 1989: 22], могу послужити као нови извор информација за историју балканословенских језика.

Синтаксички подаци углавном су досад били давани узгредно, само као додатак у студијама које обрађују морфолошке системе одређених говора. Тако и на самом почетку одељка о синтакси падежа у говору Радимаца стоји: “Неке примедбе у вези са синтаксом овог говора даване су у морфологији приликом анализе врста речи, иако се на то није посебно указивало.” (Томић 1987: 426) Будући да се и у монографији о говору Радимаца најзначајније чињенице из области падежне синтаксе налазе на свега неколико страна, потпуни и посве реални увид у процес аналитизације у српским клисурским говорима може очекивати тек када списак морфосинтаксичких особености ових говора буде потпунији. У овом се тренутку могу назначити само контуре општијих увида у сличности и разлике употребе падежних облика у говорима Радимње и Параћинског Поморавља, посебно осмотрене с аспекта језичког аналитизма.

III

Аутор монографије о говору Радимаца претпоставља да је Срба у Клисури било још пре почетка главних миграција становништва Србије (крај 14. века), те да је ту реч о стариначком становништву. Дијалектолошка истраживања за потребе израде ове монографије вршена су 1963. године. Основни подаци о синтакси падежа дати су у посебном поглављу цитиране монографије [Томић 1987: 426-431].

Очувани су партитивни (*тањир чорбе, да се напјеш ладне воде, има јела и пића колико оћеш*, али у шуму има много букве), посесивни (*кућа моје стрине*) и темпорални (*долази ни сваког лета*) генитив, док конструкције са од истискују аблативни генитив (*не бој се од оца*). Међутим, није необична ни употреба темпоралног акузатива (*сваки дан ради*). Уз негацију углавном стоји акузатив, а не генитив (*нема купус, није имо децу, није имо време*). Очуван је Г са предлозима, али се у средњем роду срећу и примери типа *од то време, преко то семе* [Томић 1987: 375].

Беспредлошки Д очуван је у основном значењу намене, користи, штете (*то ћу однесем сину*). Датив циља очуван је само у

говори уклапају у “матични дијалекатски тип”, сва одступања од стања нормалног у српским говорима на матичној страни представљају последицу њиховог периферног положаја и непосредног страног утицаја на њих. Реч је, наиме, о типолошки различитим језичким системима доминантне и рецесивне популације, тј. о постојању становништва хетерогеног по пореклу и са различитим језицима као примарним базама комуникације.

Значајан је допринос који се реконструкцији предмиграционе слике на балканским просторима може дати изучавањем индивидуалности народног говора изван матице. Он пружа нарочито богат материјал за истраживање архаизама, али и иновација, а на основу резултата истраживања ових говора могу се извлачити и закључци општелингвистичког карактера, везани за лингвистичку контактологију.

II

Српски клисурски говори, којима припада и говор Радимње, јесу мањински српски говори у Румунији, дакле у инојезичној средини. Они припадају косовско-ресавском дијалекатском типу, изузев тимочко-лужничког говора Свиничана. Говор Параћинског Поморавља, пак, представља прелазни говор који се налази на пограничју двају дијалекатских масива – косовско-ресавског и призренско-тимочког, односно његових јужноморавских говора, и у коме су се на несумњиву косовско-ресавску основицу наслојиле балканистичке црте.

Дуж целе граничне линије додира призренско-тимочких и косовско-ресавских говора, али и не само у пограничним зонама, јављају се тзв. оштећења деклинационог система [Ивић 1985:104]. Морфосинтаксички процеси формирања општег падежа у косовско-ресавским говорима обухватају сфере свих зависних падежа, додуше, у различитој мери. Истраживање говора Параћинског Поморавља показало је да на територији косовско-ресавског дијалекта има подручја изузетно широко захваћених општим падежом, односно, потискивањем флексије и јачањем улоге предлога у изражавању падежних значења. Такође, М. Томић је истакао продор општег падежног облика у српски говор Радимње на румунској територији: “Јавља се тенденција синкретизма падежа продирањем аналитичности у падежни систем” [Томић 1987: 370]. Неминовни динамични друштвени и привредни развитак села изнео је у први план и у мањинским насељима румунски као заједнички језик општења. Говори рецесивне популације доживљавају промене на свим језичким нивоима и има много особина које се објашњавају интерференцијом с језиком доминантне популације.

У погледу развијања аналитизама најинструктивнији су косовско-ресавски говори и/или говори из тзв. ареала конвергенције,

истраживани говор и изражену tendenciju ka analitizmu. Cilj istraživanja, koja su uglavnom vršena tokom 2001. godine, bio je da se utvrdi, sagledavajući promenu distribucije pažežnih forme koju je proizveo znatan upliv analitičkih struktura, u kom su stepenu u okviru svakog pažežja sačuvani flektivni oblici, tj. kosovsko-resavske prilike, a po kojim linijama u njih prodire opšti pažež [Miloradović 2003].

Značenja bespredložkog genitiva najčešće su formalizovana opštim pažežnim oblikom (*hoše livadu, berba grožđe, komat proju*), a akuzativ je maksimalno proširio poље svoje upotrebe na račun adverbално употребљеног bespredložkog genitiva (*donesi ni vodu, mleko smo imali, немам време више, ову годину нема гориво*). Oblik genitiva, пак, остварује се у вези с предлозима у знатно већем броју примера од оних који садрже општи паžež у генитивној функцији (*до друма, преко потока, пре свадбе, поред: од онај мос, код Миру*) [Miloradović 2003: 129-132].

Слободни датив није одстрањен из морфосинтаксичког система (*дарови оцу дава, рекла тем брату*), а извршено је потпуно истискивање адноминалног посесивног генitiva за лица у корист адноминалног посесивног датива (*тем Жике ћерка, овем детету деда*). Forme bespredložkog датива сасвим су маргинално средство изражавања циља; уместо њега долази локациона конструкција *код* + Г/ОП (*дођу код младе, да не идемо код лекари*). Мала је могућност функционално-семантичких релација које се обележавају предлогом *ка(к)*, док је конструкција *према* + Д нешто фреквентнија (*замакоше према Главице*) [Miloradović 2003: 161-163].

Акузативне синтагме с предлозима шире се на рачун одређених предлошких синтагми с другим паžežима (*викали на њега за пумпу, седи уз астал, на куј правац да кренем*), као и на рачун појединих бесpredložких паžežја (*привати се за посо, тако ме жао за та народ, сви се наду за мушко дете, идемо нис пут*) [Miloradović 2003: 188-190].

Када је реч о инструменталу, у говору Параћинског Поморавља изразито су интензивирани две појаве, карактеристичне за косовско-resавски дијалекат: коришћење општег паžežја у инструменталној функцији и употреба социјативне конструкције уместо бесpredložkog инструментала оруђа. Општи паžežни облик бележи се редовно уз предлоге, изузев уз предлог *за* (*довео девојку са стомак, ми смо с попа договорили, били пот стражу, дао му власт над земљу, међу прсти алева наприка*). У знатној мери је дошло до формалног преклапања и употребе конструкције с предлогом *с* као средства изражавања и инструменталних и социјативних значења (*вежу га с конопац, ишли с*

адвербијализованим примерима типа *идем кући*. Адноминални посесивни Д употребљава се паралелно са адноминалним генитивом припадности (*син онем Јови /син онога Јове*). Датив циља и кретања најчешће долази с предлогом *према* (*гурни га више према зиду*), знатно ређе с предлогом *к(а)*, док се конструкција *код* + Г појављује наместо датива за означавање лица као циља кретања (*идем код њезинога оца*).

У говору Радимаца среће се колебање у употреби предлошког инструментала, тј. општи падеж у појединим примерима преузима улогу инструментала у предлошким конструкцијама (*лежи под камен, седи за астал и пише, спава под ведро небо, нема никаки камен пред кућу*). Беспредлошки И среће се у примерима типа *ишли смо само путем*, али се чује и *дере се по селу*. Облик акузатива употребљава се уместо предикатског инструментала у синтагамама типа *немој ме прајиши будалу*. Социјативна конструкција редовно се употребљава уместо беспредлошког инструментала “оруђа” (*гребуља сас гребуљом, накитијо се сас рузмарином, дошо је сас лађом*).

“У случају ГР не можемо говорити о колебању у изражавању падежа места и падежа кретања, већ о скоро потпуној замени локатива облицима акузатива. Ова хомонимија не односи се само на обележавање места већ и на остале функције локатива” [Томић 1987: 428]. Дакле, општи падежни облик преовладао је у локативној функцији (*седи у подрум, свиње кољемо у децембар, скача на једну ногу, налазе се у наше руке, уватјо те у лаж*), изузев уз предлог *по* (*ако рачунамо по календару, лута по селу*). При томе, предлог *по* се потискује “из оних конструкција где би требао доћи уз акузатив, те је обичније рећи *Отишо за оца него: Отишо по оца*” [Томић 1987: 429]. Осим примера *о Божићу, о Ускрсу*, те конструкције у *реду*, нема других предлога забележених са локативом.

У радимском говору има и примера у којима је беспредлошка форма зависног падежа (Д, И) “успешно елиминисана” предлошко–падежном конструкцијом *на* + А: *не даје ништа на оца, нисам никако задовољан на сина*. Такође, допуна индиректног објекта укључује конструкцију *за* + А: *приповедала ми за Радојка, говорим за Марка*.

IV

Говор Параћинског Поморавља настао је као резултат језичких додира, укрштања и мешања на пограничју двају дијалеката: косовско ресавског, коме у основи припада, и призренско-тимочког, чији су говорници у великом броју вековима стизали као насељеници с разних подручја те јужније територије. Опртани моменти директно су узроковали наслојавање балканистичких црта на несумњиву косовско-ресавску основицу, пре свега, меру продора општег падежног облика у

живи билингвистички процеси, тј. непосредни контакт с румунским језиком, подстицајно деловали на смањење броја дистинкција у падежном систему. Дакле, репертоар аналитизама у говору Радимње настао је као резултат геоллингвистичког статуса тог говора, те прошлог и садашњег непосредног контакта с једним несловенским балканским језиком, а познато је да присуство аналитизма у деклинационом систему, као најважније балканске иновације, представља “развој својствен двојезичним срединама”. Додир са румунским језиком утицао је не само на репертоар падежних облика, него и на њихову употребу” (Ивић 1990: 194). Унутарјезички процеси у садејству са међуетничким, тј. са међујезичким контактима условљавају представљене морфосинтаксичке преображаје.

У говору Радимаца у многим случајевима имамо присуство факултативности аналитичке иновације, што се може посматрати као један прелазни ступањ у процесу поступне реорганизације одређене синтетичке структуре у њен аналитички пандан. “Појава балканизама у банатским говорима независна од њиховог постојања у призренско-тимочкој зони пружа добру илустрацију начина њиховог настанка у тој зони. Банатски балканизми су утолико инструктивнији што су скорашњег настанка и што их делимично затичемо *in statu nascendi*, дакле у ситуацији настајања. Најчешће се напоредо употребљавају и неизмењени старији облици, бар у неким местима” (Ивић 1990: 197). У вези с претходним стоји констатација П. Ивића о томе да “прелаз из једне структуре у другу по правилу бива поступап. Као међустепен појављују се две врсте стања: или иновација наступа факултативно, или спочетка бива погођен само један сегмент одређене категорије (нпр. један падеж, а не цео падежни систем)” [Ивић 2002:10].

У говору Параћинског Поморавља “изведено је” до краја сливање посесивних функција генитива и датива, јер је дошло до уопштавања адноминалног посесивног датива као потпуног синтаксичког и семантичког еквивалента посесивног гезитива, за разлику од стања у говору Радимаца, које је “на пола пута” једног таквог процеса. Ова појава заснива се на тејденцији према аналитизму, тј. представља усмереност ка њему, и у крајњој инстанци води ка стварању предлошких конструкција лишених флексије зависних падежа.

Множински облици свих именичких деклинационих типова показали су се у говору Параћинског Поморавља као изузетно подложни редукцији зависних падежних форми, а у корист опште падежне форме. Граматичка категорија броја није без утицаја на нестајање флексије ни у говору Радимаца. Говорећи о банатским говорима, П. Ивић је записао да је у неким местима “која су

колима, он се бавио сес трговину, поред: опере рибаћом четком, возем отиднемо). Веома је ограничена обличка категорија беспредлошког инструментала (*иде путем, ја климнем главом*) [Милорадовић 2003: 242-245].

У говору Параћинског Поморавља изузетно је ниска фреквенција локативних форми и знатно је чешће коришћење општег падежа у локативној функцији, нарочито уз предлоге *у* и *на* (*у град живели, спавамо у кућу, отац био у ропство; ете га на слику, ми смо на село сви*). Међутим, када локативна значења бивају обележена предлогом *по*, готово је уравнотежен број примера с локативом и општим падежом уз овај предлог (*сад иду по граду, ја те познавам по гласу, па погледа по цркве; топи там по реку, мене чуо по глас*). Из употребе су потиснути предлози *о* и *при*, а конструкција *за* + *А* долази у примерима типа *причамо за моу мајку, баш за тога човека нешто размишљам* [Милорадовић 2003: 285-288].

V

Посматрано са аспекта синтаксе падежа, једнако се и за клисурски говор Радимџе и за говор Параћинског Поморавља може констатовати постојање смене одређених синтетичких категорија аналитичким. Очевидна је велика експанзиона снага аналитичких појава. Међутим, већ је на први поглед уочљиво да су промене везане за аналитизам присутне у овим двама говорима у различитом обиму. Наиме, говор Параћинског Поморавља испољава већу радикалност у тежњи ка стварању једне аналитичке структуре. Јака захваћеност инфилтрацијом призренско-тимочких особина видна је у овом косовско-ресавском говору. Ипак, аналитички домашаји, они по којима се говори призренско-тимочке зоне присаједињују заједници балканских језика, ограничени су – синтетичка структура морфосинтаксичког језичког нивоа није разорена. На формирање структуре говора Параћинског Поморавља утицао је, у мањој мери, његов геолингвистички статус “пограничне” зоне, а насељеничке струје носилаца јужнијих и југоисточнијих говора, почев од 14. века па све до данашњих дана, директно су узроковале наслојавање балканистичких црта на несумњиву косовско-ресавску основицу, пре свега, меру продора општег падежног облика у овај говор и изражену тенденцију ка аналитизму.

Управо периферност географског положаја српских насеља ван матичне територије може послужити као образложење отуђивања од матерњег језика и његове разградње под непосредним и јаким утицајем једног несловенског, типолошки несродног језика. Када је у питању билингвална ситуација, након прелазног стадијума побеђује развојна тенденција са прерогативом једноставности, упрошћавања. Тако су

1990: 195]. “Добро је познато да подстицај ширењу таквих конструкција даје утицај суседних језика, који по правилу не разликују облички инструментал оруђа од социјатива”(Ивић et alt. 1997: 348). Тако је оваква ситуација у говору Радимаца последица периферног положаја овог говора и непосредног страног утицаја на њега (Ивић М. 1954: 228).

Ширење аналитичких иновационих таласа из високобалканизованих српских говора крајњег југоистока (призренско-тимочка дијалекатска зона) и иницијација аналитизама под структурним утицајима суседних несловенских језика, у непосредном језичком контакту, представљају двојаке узроке аналитичких измена у српским народним говорима. Ако проговоримо о разлозима за испољавање већ експлициране радикалности говора Параћинског Поморавља у стварању једне аналитичке структуре, у односу на српски радимски говор, може се рећи да су периферни географски положај и, самим тим, периферни лингвистички статус радимског говора учинили да у овом случају он “заостаје” неколико корака у односу на говор Параћинског Поморавља. Аналитички иновациони таласи преливају се из призренско-тимочких говора у косовско-ресавски говор Параћинског Поморавља неометано, без икакве инојезичне баријере, док у говор Радимње аналитичке структуре продиру из другог, типолошки несродног језика, што свакако јесте ограничавајући фактор за њихов несметан продор. “Осим тога, конструкције с индиректним падежним облицима незамењеним општим падежом сачуване су знатно више у румунском и албанском него у призренско-тимочким говорима” [Ивић et alt. 1997: 305].

Литература:

- Ивић 1985²: Павле Ивић, *Дијалектологија српскохрватског језика. Увод у штокавско наречје*. - Нови Сад.
- Ивић 1990: Павле Ивић, *О језику некадашњем и садашњем*. - Београд-Приштина.
- Ивић 2002: Павле Ивић, *Балкански језички савез и лингвистичка географија*. - Зборник за филологију и лингвистику Матице српске XLV/1-2, Нови Сад, 7-12.
- Ивић, Бошњаковић, Драгин 1997: Павле Ивић, Жарко Бошњаковић и Гордана Драгин, *Банатски говори шумадијско-војвођанског дијалекта (друга књига: морфологија, синтакса, закључци, текстови)*. - Српски дијалектолошки зборник XLIII, Београд.
- Ивић М. 1954: Милка Ивић, *Значења српскохрватског инструментала и њихов развој*. - Београд.
- Милорадовић 2003: Софија Милорадовић, *Употреба падежних облика у говору Параћинског Поморавља. Балканистички и етномиграциони аспект*. - Посебна издања Етнографског института САНУ 50, Београд.

најизложенија румунском утицају, деклинацијски ситем (...) донекле поколебан, и то у множини, коју такве промене много лакше захватају него једину” [Ивић 1990: 194].

Познато је да локатив има статус најнестабилнијег од свих зависних падежа, што потврђује предочена ситуација и у говору Радимње и у говору Параћинског Поморавља. Међутим, изразитија фреквенција локативних форми уз предлог *по*, забележена у оба говора, вероватно је у вези са историјским развојем овог предлога: већина актуелних најчешћих значења уз предлог *по* пренета је с дативне конструкције на локативну, а познато је да се Д свих именица оба броја добро чува.

И у говору Радимње и у говору Параћинског Поморавља присутна је десемантизација предлога *код*, који је истиснуо предлог *к(а)* у значењу циља кретања, те употреба конструкције *код* + Г/ОП м. датива за означавање циља кретања. Употреба локационе конструкције *код* + Г за означавање циља кретања јавља се као балканска иновација, што повезује низ српских дијалеката с балканским језичким савезом. Такође, А. Н. Соболев утврђује регресивну иновацију губљења конструкција с тзв. циљним дативом и на границама српскохрватског језичког ареала, тачније – у зонама међујезичких контаката. Те су пограничне области и центри потицања прогресивних иновација, као што је употреба конструкције са *код* у значењу циља, односно крајње тачке кретања [Соболев 1988: 63].

У оба представљена говора, али знатније у говору Параћинског Поморавља, препознат је процес аналитизације у изменама рекцијских могућности одређених глагола. Поједине предлошко-падежне конструкције јављају се као еквиваленти одговарајућих беспредлошких падежних форми, али већина њих често представља једину формалну експликацију одређеног падежног значења у поређеним народним говорима. У вези с претходним, веома је приметна експанзија употребе предлога *за* у конструкцијама са акузативом. Поступно слаби лексичко значење овог предлога и напредује процес његове граматикализације.

Употреба предлога *с(а)* и у тзв. инструменталу оруђа заједничка је особина двају говора о којима је реч, али је ова особина у тим говорима остварена у различитој мери. Наиме, на територији Параћинског Поморавља раширена је, али не и уопштена, употреба овог предлога уз инструментал оруђа, док је у говору Радимње готово уопштен социјативни предлог уз инструментал оруђа. Формално преклапање и употреба конструкције с предлогом *с(а)* као средства изражавања и инструменталних и социјативних значења нису случајни у оним српским говорима који су најизложенији утицајима суседних језика, “који сви употребљавају само по један облик за оба значења” [Ивић

- Милорадовић 2005: Софија Милорадовић, *Дијалектолошка и етнолингвистичка истраживања српске мањине*. – Зборник радова са научног скупа “Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи” (Београд, 26-29. новембар 2003), Београд, 299-314.
- Соболев 1988: Андрей Н. Соболев, *О некоторых инновационных процессах в сфере выражения пространственных значений в территориальных диалектах сербохорватского языка*. – Зборник за филологију и лингвистику Матице српске XXXI/1, Нови Сад, 47-77.
- Соболев 1989: Андрей Н. Соболев, *Сербохорватская диалектология и изучение истории балканославянских языков*. – Зборник за филологију и лингвистику Матице српске XXXII/2, Нови Сад, 215-224.
- Соболев 1991: Андрей Н. Соболев, *Категория надежда на периферии балканославянского ареала*. – Зборник за филологију и лингвистику Матице српске XXXIV/1, Нови Сад, 93-139.
- Томић 1984: Миле Томић, *Говор Свиничана*. – Српски дијалектолошки зборник XXX, Београд, 7-265.
- Томић 1987: Миле Томић, *Говор Радимаца*. – Српски дијалектолошки зборник XXXIII, Београд, 303-474.

УПОТРЕБЛЕНИЕ ПАДЕЖНЫХ ФОРМ В ГОВОРЕ РАДИМНЫ И ПАРАЧИНСКОГО ПОМОРАВЛЯ - СРАВНЕНИЕ (Резюме)

Центр тяжести в сравнении использования падежных форм в двух сербских, косовско-ресавских говорах – в говоре села Радимна и в говоре Парачинского Поморавля. Первый упомянутый говор принадлежит к национальному меньшинству в чужой румынской среде. Второй говор является переходным, он стоит на границе двух диалектальных массивов – косовско-ресавского и призренско-тимочкого.

В работе, в самых общих чертах, представлено изменение распределения падежных форм, произведенных влиянием аналитических структур. Даются и причины установления аналитического принципа, присутствующего в большой мере в склонении обоих приведенных говоров. На основе указанного сравнения автор пришел к выводу, что говор Парачинского Поморавля выражает большую радикальность в стремлении к созданию одной аналитической структуры. Периферийное местоположение и, в результате этого, периферийный лингвистический статус радимского говора привели к тому, что в этом случае он "отстает" несколько шагов по отношению к говору Парачинского Поморавля. Аналитические инновационные волны переливаются из призренско-тимочких говоров в косовско-ресавский говор Парачинского Поморавля свободно, без какого-либо чужого барьера, в то время как в говоре Радимне аналитические структуры пробиваются из другого, типологически неродственного языка, а это является ограничивающим фактором для их свободного пробивания. Кроме того, конструкции с косвенными падежными формами сохранены значительно больше в румынском языке чем в призренско-тимочких говорах.